

PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG XANH CHO GIỚI TRẺ TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI KÉP

Bùi Phương Anh, Trịnh Nguyệt Ánh, Nguyễn Bảo Châu, Chu Tuyết Ngan, Đỗ Bích Ngọc
Viện Quản trị Kinh doanh - Trường Đại học Thương mại

Tóm tắt: “Chuyển đổi kép xanh và số” đang trở thành định hướng chiến lược trong phát triển kinh tế-xã hội của nhiều quốc gia. Quá trình này theo đuổi đồng thời các mục tiêu số hóa và phát triển bền vững, khai thác tối đa lợi ích do quá trình chuyển đổi kép mang lại. Quá trình chuyển đổi hướng tới sự phát triển bền vững về môi trường và thân thiện với khí hậu phụ thuộc rất nhiều yếu tố, một trong số đó là kỹ năng xanh của thế hệ trẻ. Nghiên cứu này tập trung vào những vấn đề kỹ năng của giới trẻ Việt Nam, đặc biệt là kỹ năng xanh. Cụ thể như sự thiếu hụt kỹ năng xanh, các hạn chế trong giáo dục và đào tạo kỹ năng xanh, không ngoại trừ những áp lực từ bối cảnh chuyển đổi kép. Trên cơ sở phân tích một số vấn đề thực trạng, nghiên cứu cũng đưa ra một số giải pháp cơ bản nhằm phát triển kỹ năng xanh của giới trẻ như tích hợp giáo dục kỹ năng xanh, thúc đẩy hợp tác, phát triển đào tạo linh hoạt qua nền tảng số, rèn luyện thói quen xanh...

Từ khóa: kỹ năng xanh, phát triển kỹ năng xanh, bối cảnh chuyển đổi kép

DEVELOPING GREEN SKILLS AMONG YOUTH IN THE CONTEXT OF DUAL TRANSFORMATION

Bui Phuong Anh, Trinh Nguyet Anh, Nguyen Bao Chau, Chu Tuyen Ngan, Do Bich Ngoc
Institute of Business Administration – Thuongmai University

Abstract: “Green and digital dual transformation” is becoming a strategic orientation in the socio-economic development of many countries. This process simultaneously pursues the goals of digitalization and sustainable development, maximizing the benefits brought about by the dual transformation. The transition towards environmentally sustainable and climate-friendly development depends on many factors, one of which is the green skills of the young generation. This study focuses on the skills issues of Vietnamese youth, especially green skills. Specifically, the shortage of green skills, limitations in green skills education and training, not excluding the pressures from the context of dual transformation. Based on the analysis of some of the current issues, the study also proposes some basic solutions to develop green skills of young people such as integrating green skills education, promoting cooperation, developing flexible training through digital platforms, and cultivating green habits.

Keyword: green skills, developing green skills, context dual transformation.

Nhận bài: 23/03/2025

Phản biện: 20/04/2025

Duyệt đăng: 25/04/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi kép hiện nay, nhiều quốc gia đã định hướng việc phát triển kỹ năng xanh cho giới trẻ là chiến lược quan trọng, Việt Nam cũng không nằm ngoài xu thế đó. Đây không chỉ là quá trình đòi hỏi sự đổi mới về công nghệ hay quy trình sản xuất, mà còn là những yêu cầu mang tính cấp thiết về năng lực, kỹ năng để thích ứng với thị trường lao động, đặc biệt là giới trẻ, bởi đây chính là nguồn nhân lực năng động và sáng tạo, dễ dàng tiếp cận với những tính mới trong bối cảnh chuyển đổi số.

Trong bối cảnh hiện nay, kỹ năng xanh ngày càng được coi là năng lực cốt lõi giúp giới trẻ chủ động ứng phó với các vấn đề về môi trường toàn cầu. Tuy nhiên, thực trạng cho thấy vẫn còn tỷ lệ lớn thanh niên Việt Nam chưa được trang bị cũng như nhận thức rõ về kỹ năng xanh, bên cạnh đó việc tích hợp kỹ năng này vào đào tạo còn mang tính rời rạc, thiếu hệ thống. Vấn đề này mang tới những thách thức không nhỏ đối với mục tiêu xây dựng nguồn nhân lực xanh đáp ứng với yêu cầu

phát triển bền vững. Nghiên cứu này được thực hiện nhằm làm rõ thực trạng kỹ năng xanh của giới trẻ Việt Nam để từ đó đưa ra các giải pháp nhằm phát triển kỹ năng xanh của giới trẻ trong bối cảnh chuyển đổi kép.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

Bằng phương pháp nghiên cứu tài liệu, bài viết đã hệ thống hoá một số vấn đề lý luận về kỹ năng xanh và phân loại kỹ năng xanh của giới trẻ. Bên cạnh đó, nghiên cứu cũng đề xuất một giải pháp nhằm phát triển kỹ năng xanh cho giới trẻ Việt Nam.

2.1. Một số vấn đề về kỹ năng xanh của giới trẻ

* Khái niệm kỹ năng xanh

Kỹ năng xanh được định nghĩa là kiến thức, khả năng, giá trị và thái độ cần thiết để phát triển và hỗ trợ việc tạo lập một cộng đồng và quản lý tài nguyên môi trường một cách hiệu quả hơn bởi Pavlova (2015). Trong khi đó, khi tiếp cận từ khía cạnh năng lực cá nhân, Strietska-Ilina và cộng sự (2011) cho rằng kỹ năng xanh là một loại kỹ năng dựa trên sự phát triển bền vững từ các khía cạnh

khác nhau như kỹ thuật, kiến thức, giá trị hay thái độ. Tiếp sau đó, Tổ chức Phát triển Công nghiệp Liên Hiệp Quốc UNIDO (2022) cũng đề cập rằng kỹ năng xanh là một khái niệm chỉ các kiến thức, kỹ năng, giá trị và thái độ cần thiết để phát triển đồng thời hỗ trợ xã hội bền vững và tiết kiệm tài nguyên một cách hiệu quả hơn.

Như vậy, kỹ năng xanh được nhiều học giả và các nhà nghiên cứu định nghĩa theo những đề xuất khác nhau, tuy nhiên nhìn chung hầu hết các nhà nghiên cứu đều định nghĩa kỹ năng xanh là những kiến thức, kỹ năng, giá trị và thái độ cần thiết để có thể sống và phát triển, hỗ trợ sự phát triển bền vững về mặt kinh tế, xã hội, cộng đồng, đặc biệt là tiết kiệm tài nguyên môi trường.

* Phân loại kỹ năng xanh

Trong bối cảnh chuyển đổi kép - sự kết hợp giữa hai xu hướng chuyển đổi số và chuyển đổi xanh với mục tiêu phát triển bền vững, các nhà nghiên cứu gần đây đã tiến hành phân loại kỹ năng xanh thành các nhóm khác nhau nhằm đáp ứng nhu cầu này của bối cảnh chuyển đổi kép đang diễn ra mạnh mẽ. Trước hết, theo tổ chức UNIDO (2022) kỹ năng xanh được chia thành bốn nhóm chính là kỹ năng khoa học, kỹ năng kỹ thuật, kỹ năng quản lý vận hành và kỹ năng giám sát. Cùng vào năm 2022, European Training Foundation (2022) cũng cho rằng bên cạnh bốn khía cạnh chính mà UNIDO (2022) đã đề ra, kỹ năng xanh còn bao gồm những kỹ năng kỹ thuật liên quan đến công nghệ xanh và kỹ năng đa chiều giúp có những quyết định thân thiện hơn với môi trường. Bên cạnh đó, Linkelin (2024) đã phân chia kỹ năng xanh chia làm nhóm là kỹ thuật và phi kỹ thuật, cả hai đều giúp cá nhân có thể làm việc có trách nhiệm hơn với môi trường. Trước đó, Zubir và cộng sự (2021) cũng đã đề cập trong nghiên cứu của mình tất cả tám kỹ năng xanh cho doanh nghiệp trong bối cảnh phát triển bền vững. Hầu hết các nghiên cứu đều cho rằng kỹ năng xanh là một yếu tố mang tính quan trọng và cốt lõi trong quá trình chuyển đổi sang nền kinh tế xanh và rộng hơn nữa là nền kinh tế phát triển bền vững.

2.2. Thực trạng kỹ năng xanh của giới trẻ Việt Nam

Tại Hội thảo Chương trình Liên Hợp Quốc năm 2023 tổ chức nhân ngày thanh niên thế giới 12/8 đề cập rằng có đến 60% thanh niên Việt Nam thiếu kỹ năng xanh để có thể phát triển trong bối

cảnh chuyển đổi xanh. Con số 60% thanh niên vẫn đang thiếu kỹ năng xanh bởi hiện tại ở Việt Nam, việc tiếp cận và học hỏi kỹ năng xanh còn nhiều hạn chế. Điển hình như tại môi trường đại học, việc kết hợp giáo dục kỹ năng xanh trong các ngành nghề giảng dạy còn khá ít, hầu hết chỉ tập trung tại các khối ngành công nghệ, kiến trúc,...

Kỹ năng xanh của giới trẻ hay đặc biệt là sinh viên hiện nay ngày càng được quan tâm hơn, Vũ Hương Giang và cộng sự (2024) đã tiến hành nghiên cứu kỹ năng xanh của sinh viên tại trường đại học, đại diện là sinh viên trường Đại học Mở Hà Nội thuộc ngành Quản trị dịch vụ du lịch và lữ hành. Kết quả nghiên cứu cho thấy sinh viên thuộc ngành này tại trường Đại học Mở Hà Nội đều sở hữu kỹ năng xanh ở mức tương đối và kỹ năng này được phát triển và có xu hướng cải thiện và vấn đề nhận thức kỹ năng xanh luôn dẫn đầu cho thấy sinh viên có sự hiểu biết nhất định về xanh hóa và phát triển bền vững.

Hiện nay, trong bối cảnh chuyển đổi kép - chuyển đổi số kết hợp với chuyển đổi xanh, giới trẻ Việt Nam luôn tích cực tiếp cận và học hỏi kỹ năng xanh và đưa ra những sáng kiến mới lạ tại nhiều cuộc thi như là “STEAM For Girl - STEAM Xanh cho nữ sinh 2024”. Việc giới trẻ Việt Nam tích cực tham gia những cuộc thi này có thể thấy rằng giới trẻ Việt Nam đã và đang nhận thấy thực trạng biến đổi khí hậu, lãng phí tài nguyên ảnh hưởng đặc biệt đến vấn đề môi trường nên luôn chủ động trong việc học hỏi và tiếp cận kỹ năng xanh để có thể phát triển trong bối cảnh chuyển đổi kép, tiết kiệm tài nguyên môi trường.

Để đáp ứng được những yêu cầu cho các mục tiêu phát triển bền vững, nhu cầu việc làm xanh của các ngành nghề ngày càng tăng cao, doanh nghiệp có nhu cầu rất lớn về lực lao động có kỹ năng xanh để có thể hiện thực hóa những cam kết phát triển bền vững của mình. Tuy nhiên, phần lớn thanh niên Việt Nam chưa tiếp cận với kỹ năng xanh và thậm chí thiếu kỹ năng xanh. Điều này đòi hỏi người trẻ Việt Nam cần chủ động hơn với việc tiếp cận kỹ năng xanh để đáp ứng được yêu cầu mới về nhân lực của các doanh nghiệp có cam kết xanh hóa hay cam kết phát triển bền vững.

Như vậy, có thể nói tại Việt Nam hiện nay, một phần thế hệ trẻ chủ động trong việc tiếp cận phát triển kỹ năng xanh phù hợp với xu hướng chuyển đổi kép hiện nay, tuy nhiên số lượng đó chiếm tỷ

trọng khá khiêm tốn. Vẫn còn phần lớn bộ phận thế hệ trẻ chưa tiếp xúc với những kỹ năng xanh và thiếu kỹ năng xanh.

2.3. Giải pháp phát triển kỹ năng xanh của giới trẻ Việt Nam trong bối cảnh chuyển đổi kép

Để góp phần phát triển kỹ năng xanh của giới trẻ Việt Nam trong bối cảnh chuyển đổi kép có thể cân nhắc một số giải pháp sau:

Thứ nhất, tích hợp giáo dục phát triển bền vững vào hệ thống đào tạo.

Việc tích hợp các kiến thức về môi trường, năng lượng tái tạo và phát triển bền vững vào chương trình giáo dục phổ thông và đại học sẽ giúp học sinh, sinh viên hình thành nhận thức xanh ngay từ sớm để giúp họ có thể đáp ứng yêu cầu của thị trường hiện nay. Song song với đó, chương trình đào tạo cần được cập nhật phù hợp với xu thế của thị trường lao động xanh. Để đảm bảo chất lượng giảng dạy, các cơ sở đào tạo cần chú trọng nâng cao năng lực đội ngũ giáo viên bằng các khóa tập huấn, cập nhật tài liệu giảng dạy hiện đại liên quan đến môi trường.

Giải pháp này giúp nâng cao kiến thức lý thuyết của sinh viên/ giới trẻ về các vấn đề phát triển bền vững, rèn luyện và thúc đẩy họ thực hiện các hành vi xanh trong cuộc sống hàng ngày.

Thứ hai, thúc đẩy hợp tác giữa doanh nghiệp và cơ sở giáo dục.

Hợp tác giữa doanh nghiệp và cơ sở đào tạo đóng vai trò then chốt trong việc phát triển kỹ năng xanh. Các doanh nghiệp trong lĩnh vực xanh như năng lượng tái tạo, xây dựng bền vững có thể tạo cơ hội thực tập, tham quan thực tế, giúp sinh viên tiếp cận môi trường làm việc chuyên nghiệp và hiểu rõ yêu cầu của thị trường lao động. Bên cạnh đó, doanh nghiệp có thể cung cấp học bổng hoặc tài trợ dự án nghiên cứu ứng dụng để đảm bảo sinh viên được trang bị kiến thức thực tiễn. Ngoài ra, việc hợp tác với các tổ chức quốc tế như Tổ chức Lao động Quốc tế hay Chương trình Phát triển Liên Hợp Quốc để tổ chức tập huấn, chia sẻ xu hướng việc làm xanh sẽ mở rộng cơ hội nghề nghiệp và khởi nghiệp cho giới trẻ.

Giải pháp này giúp sinh viên/ giới trẻ tiếp cận trực tiếp với các thách thức thực tế, từ đó nâng cao khả năng ứng dụng công nghệ xanh trong môi trường làm việc và đưa ra giải pháp cho các vấn đề môi trường hiện nay.

Thứ ba, phát triển đào tạo linh hoạt qua nền

tảng số.

Trong bối cảnh chuyển đổi kép, việc phát triển các chương trình đào tạo ngắn hạn và trực tuyến đang trở thành một giải pháp thiết thực và hiệu quả. Thông qua các nền tảng E-learning hoặc các tổ chức giáo dục, người học đặc biệt là giới trẻ có thể dễ dàng tiếp cận với các khóa học về công nghệ xanh, quản lý tài nguyên, thiết kế bền vững, hay giảm rác thải carbon. Ưu điểm lớn của hình thức học trực tuyến là sự linh hoạt, người học có thể chủ động lựa chọn thời gian và địa điểm phù hợp với lịch trình cá nhân, đồng thời tiết kiệm chi phí và rút ngắn thời gian đào tạo. Bên cạnh đó, học trực tuyến còn giúp hạn chế nhu cầu di chuyển, từ đó giảm lượng phương tiện tham gia giao thông, góp phần tiết kiệm nhiên liệu và giảm sự gia tăng khí nhà kính. Không chỉ vậy, các chứng chỉ từ những khóa học này còn giúp tăng giá trị hồ sơ cá nhân, nâng cao năng lực cạnh tranh và mở ra cơ hội làm việc trong các ngành công nghiệp xanh đang phát triển mạnh mẽ.

Giải pháp này giúp giới trẻ tiếp cận linh hoạt với tri thức về phát triển bền vững, nâng cao kỹ năng chuyên môn phục vụ thị trường lao động xanh, đồng thời gia tăng khả năng cạnh tranh và thích ứng trong bối cảnh chuyển đổi kép.

Thứ tư, rèn luyện thói quen thực hành xanh.

Đây là một trong những điều cơ bản nhưng rất quan trọng trong quá trình rèn luyện kỹ năng xanh. Mỗi cá nhân cần chủ động tích lũy kiến thức về môi trường thông qua sách báo, khóa học trực tuyến và thay đổi thói quen hàng ngày như tiết kiệm điện/ nước, phân loại rác, hạn chế nhựa dùng một lần. Việc áp dụng công nghệ xanh như sử dụng ứng dụng theo dõi lượng carbon, phương tiện giao thông điện hay lắp đặt hệ thống năng lượng mặt trời cũng góp phần giảm thiểu tác động đến môi trường. Bên cạnh đó, giới trẻ cũng nên tham gia các dự án cộng đồng như trồng cây, làm sạch sông hồ, hoặc khởi xướng chiến dịch truyền thông nâng cao nhận thức về môi trường. Những hành động này không chỉ rèn luyện kỹ năng xanh mà còn lan tỏa tinh thần trách nhiệm và tạo tác động tích cực đến xã hội.

Giải pháp này giúp giới trẻ hình thành lối sống có trách nhiệm bằng việc thực hành các hành vi xanh từ những việc nhỏ nhất. Không chỉ dừng lại ở việc thay đổi bản thân, lối sống xanh của giới trẻ còn có sức lan tỏa mạnh mẽ, góp phần truyền cảm

hứng và tạo ảnh hưởng tích cực đến gia đình, bạn bè và cộng đồng xung quanh.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh chuyển đổi kép hiện nay, tuy các bạn trẻ đã chủ động trong việc tiếp cận và phát triển kỹ năng xanh, nhưng vẫn còn tồn tại một bộ phận lớn thiếu kỹ năng xanh do chưa được tiếp xúc hoặc chưa nhận thức sâu sắc về kỹ năng này đối với môi trường. Vì vậy, việc thúc đẩy rèn luyện thói quen về kỹ năng xanh cho giới trẻ sẽ góp phần giải quyết những vấn đề đang gặp phải

đối với môi trường, tạo cơ hội thực tập, tham quan thực tế, giúp sinh viên tiếp cận môi trường làm việc chuyên nghiệp. Không chỉ vậy, phát triển kỹ năng xanh cho giới trẻ cũng đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc thúc đẩy phát triển nền kinh tế xanh cũng như nâng cao chất lượng cuộc sống. Chúng ta cũng có thể cân nhắc về một số giải pháp nhằm phát triển kỹ năng xanh cho giới trẻ thông qua các cơ sở giáo dục, các doanh nghiệp để đào tạo và rèn luyện hành vi xanh, giúp họ nâng cao nhận thức về kỹ năng xanh và phát triển bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- 1.ETF (2022). *ETF Green Skills Award 2022*. European Training Foundation.
- 2.Vũ Hương Giang, Nguyễn Thị Hương An, Nguyễn Thành Trung, Trần Thu Phương , Nguyễn Thị Hoài An (2024). *Phát triển kỹ năng xanh cho sinh viên đại học*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Mở Hà Nội, 59-59.
- 3.Vũ Hương Giang, Nguyễn Thành Trung, Trần Thu Phương (2024). *Một số giải pháp nhằm nâng cao kỹ năng xanh chung của sinh viên ngành quản trị dịch vụ du lịch và lữ hành-trường đại học mở hà nội*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Mở Hà Nội, 1-1.
- 4.Kamis, A., Rus, R. C., Rahim, M. B., Yunus, F. A. N., Zakaria, N., & Affandi, H. M. (2017). *Exploring green skills: A study on the implementation of green skills among secondary school students*. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 7(12), 327-345.
- 5.Liên Hợp Quốc (2023) *Sự kiện kỷ niệm Ngày Quốc Tế Thanh Niên*, Việt Nam.
- 6.Linkelin (2024). *Global Green Skills Report 2024*. Linkelin's Economic Graph.
- 7.Phan Hoàn (2024). *Kỹ năng “xanh” mở rộng cơ hội việc làm cho thanh niên Việt Nam*. Sóng trẻ.